

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANUL I. 1 MARTIE 1930. Nr. 5.

CUPRINSUL:

N. Buta: O aniversare. — *A. Cotruș*: Balta; Singerări; Aeroplan. — *Jan Seba*: Masaryk și România. — *I. N. Palade*: Datoria unei generații. — *Gherasim Pinteș*: Mica Antantă Studențească. — *O. F. Popa*: Pe drumuri de sat. — *Olimpiu Boitos*: Săptămâna teatrului românesc la Paris. — *Cronica*: Țara e pentru democrație. — Zece ani dela moartea lui A. D. Xenopol. — O Academie de Arte frumoase. — Romantism și democrație. — Quatre conférences sur la Roumanie. — „Cartea neamului românesc”. — O veste îmbucurătoare. — Pentru „Țara Noastră”.

Director:
V. V. TILEA.
Redactor responsabil:
N. BUTA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
CLUJ
STRADA REGINA MARIA Nr. 36.

A B O N A M E N T U L :

Pe un an . . . . . Lei 200—
Pentru bănci și autorități . . . . . Lei 500—
Pentru străinătate . . . . . Lei 500—

Coperta și decorurile interioare de: VIRGIL FULICEA

O aniversare.

Thomas Garrigue Masaryk-octogenar.

Thomas Garrigue Masaryk e octogenar. Implinește această vârstă de patriarh, îngăduită extrem de rar muritorilor excepționali, la capătul unor străduinți eroice, încununată cu laurii triumfului, care-i dau dreptul — un alt privilegiu acordat de zei — să exclame: acum slobozește, Stăpâne, pe robul tău, că văzură ochii mei mântuirea poporului meu!

La această venerabilă culme a existenței sale fizice, alături de compatrioții săi, transfigurați de noblețea exemplului clasic, omenirea întreagă îi acordă o clipă de respectuoasă atenție, proclamându-l, cu legitim orgoliu, de *cetățean al lumii*. Motivul circule pe buzele tuturor; în cele 6 decenii de aspră trudă ascensională în T. G. Masaryk *Slovacul*, adică *specificul etnic*, a evoluat paralel, în rodnică tovarășie spirituală cu urmașul miticului Adam, cu *văstarul senin, conștient și vânjos al Umanității*. O fericită constelație de porniri intime a sugerat noului suveran popular de pe culmile Hradjinului împăcarea organică între cele două antagonisme istorice, adică integrarea demnă a individualismului slav din Europa Centrală în ritmul evoluției universale și acest aspect original al personalității sale viabile îi plimbă numele, cu alaiu de simbol măreț, pe întreg rotogolul pământului.

S'a desprins din anonimat, din valul pestriț al mulțimilor nevoiașe, de acolo de unde pornesc, din veac în veac, rachetele

luminoase. Tatăl său, un vizitiu obscur pe domeniile Casei Habsburgice, era sărac. În lipsa altor distracții, îl va fi luat pe micul Thomas, din când în când, pe capra osteneților sale zilnice, dându-i prilejul să constate cu ochii săi vii, că trăsura nu pornește din loc decât printr'o stăruitoare încordare a dobitoacelor prinse la ham. Mai târziu el însuș avea să le 'ncovoaie potcoavele, ca ucenic de fierar, suflând ritmic din foii patronului și învățând să prețuiască noblețea muncii manuale. În clipa oportună interveni însă hazardul, patronul generos al celor fără blazon, și tânăra mlădiță slovacă se împrieteni, în scurt timp, cu ritmul mai puțin prozaic al hexametrilor latini, cu dulceața unică a eforturilor spirituale. Încă din liceu îl interesa totul: limbile clasice, literatura universală și indeosebi doctrinele filozofico-sociale, iar pe băncile universității își câștigă acea privire de ansamblu și sinteză asupra nevoilor spiritului contemporan, care-i inspiră celebra teză de docență: *Sinuciderea ca manifestare colectivă a civilizației moderne.*

În paginile ei demasca lipsa de busolă etică a acestei civilizații, „subiectivismul excesiv“ și deci, implicit, scepticismul anarchic, îngerul slab al celor ce-și înecă plictiseala și desnădejdea în curajul stupid al auto-suprimării. Propovăduia deci nevoia unei noi credințe absolute, a unei religii proaspete, care să înlocuiască scepticismul lui *David Hume* prin întinerirea dragostei de viață. Care avea să fie noua religie, noua credință? căci pe cea veche, înfășată în ceața miturilor, o detesta. O găsi repede într'o organizație și unitară concepție de viață, o concepție filozofică a istoriei, în care prezentul susceptibil de nenumărate perfecționări, să servească de punct de plecare și ca stimulent iresistibil pentru orice străduință individuală. Dar nu prezentul ca simplu reflex al trecutului, căci „istorismul“ îi era tot atât de urgisit, ci prezentul studiat obiectiv, critic și rațional, demascat cu ascuțime de bisturiu în toate adevărurile lui golașe. De constipația marxismului istoric, adică de inutilitatea eforturilor umane în determinarea fenomenelor politico-sociale îl feri idealismul lui *Plato* și poate acelaș *demon* de proveniență socratică îi va fi șoptit lepădarea fatalismului pravoslavnic al lui *Tolstoi*, doctrina imorală a non-rezistenței împotriva răului, îndemnându-l la luptă aprigă, dârză pentru stărpirea lui din rădăcini. Dar luptă sinceră pe temeuri de adevăr, una care să dărâme prejudecăți învechite (omorul ritual), gingașe susceptibilități de rasă (manuscrisele *Zelena Hora* și *Královè Dvur*) cu aceeaș nobilă

pasiune arzătoare, cu care descusu celebrele găinării diplomatice ale ministrului Aehrenthal cu prilejul procesului Friedjung.

Astfel se formă sufletește *omul* T. G. Masaryk înainte de a purcede la acțiune *Slovacul* din el.

Și nu știu dacă în acest tainic proces lăuntric cazuistica finerețelor sau conștiința luminată și prematură a avut rolul preponderant. Un lucru e cert însă: pentru misiunea istorică specială ce avea să îndeplinească mai târziu nici o pregătire spirituală nu-i putea fi mai providențială. Avea să dărâme doar un întreg bastion de minciuni istorice: sacro-sancta pajură imperială, fărădelegile concubinajului austro-ungar din ultima jumătate de veac și toată acea rafinată mentalitate birocratică din care s'a născut. între neamurile distincte ale răposatei monarhii și între clasele ei sociale, haosul de raporturi juridico-politice ce umplea de greață și amețală pe orice observator străin cu judecata rectilineară.

Războiul cel mare, războiul epocalelor prefaceri și al ispitelor îndrăznețe, l-a găsit mai mult decât sexagenar, la o vârstă deci când muritorii de rând se mulțumesc cu smerenia retrasă a vieții de pensionar, cu o pereche de papuci brodați de ziua onomastică sau cu inocente și tardive mângăieri de băbușcă. Dar pentru Masaryk nu sosise încă timpul idilelor familiare ale amurgului. Catedra de filozofie a universității cehe din Praga și sporadica sa activitate parlamentară nu-i consumaseră acel *summum* al personalității care era chemat să-l integreze în linia eroismului apostolic al lui Ioan Hus, Comenius, Havlicek, Smetana și alții. Destinul îi rezerva, cu mirosul precis al infailibilității, suprema sarcină de a ridica și duce la biruință strălucită steagul umilit acum 300 de ani pe *Muntele-Alb*, steagul independenței naționale cehe.

Dobândirea acestei independențe după trei veacuri încheiate de sistematice asalturi habsburgice asupra propriei sale rase rămâne, prin felul cum a fost pregătită și dusă la izbândă. aproape unică în fenomenologia istorică. Căci Masaryk Eliberatorul n'a luptat nici cu oștiri îmbrăcate în zale, nici cu coasele și îmblăcii mulțimilor călcate pe bătăături, nici cu obuziere cu tirul fantastic. Și aceasta când? La o răspântie a destinului uman în care globul terestru se învârtea în jurul osiei sale, în pârjolul apocaliptic al învrăjbirii universale, întocmai ca un pui în frigare... Armele lui T. G. Masaryk au rămas chiar în cea mai frenetică nebunie a violențelor

tot cele spirituale : persuaziunea logică, științifică, apelul stăruitor și metodic la judecata acelor cari în umana tragedie reprezentau dreptul și civilizația. Departe de plaiurile sale natale, departe deci de suportul teritorial al gândului într'aripat, ideea măreață a răscumpărării naționale el o servi cu autoritatea inexpugnabilă a conștiinței sale superioare, a personalității sale robuste. N'a cunoscut nici măcar legitima comoditate a „fondurilor secrete“, aproape generală în istoria emigrațiilor cu tâlc. Să citească cineva amintirile războinice ale ferventului apostol, mizeria odăițelor de mansardă ale colaboratorului său Eduard Beneš și se va convinge. Va vedea chiar mai mult : va cunoaște că neobositul conferențiar, gazetar și memorialist își târa dreptul la cea mai umilă hrană de pe o zi pe alta, păscut de un șireag nesfârșit de privațiuni. Ceeace nu l-a împiedicat însă să-și plimbe copilul răsfățat al durerilor sale patriotice în cele patru direcții ale lumii, aproape prin toate capitalele mari, urcând panta eroică a ideii salvatoare senin, încrezător, strălucitor ca o grandioasă apariție meteorică.

Amănuntele dramatice ale hotărîtoarei sale acțiuni propagandistice nu le împrăștiăm aici. Ele au fost consemnate fidel, fără banale intenții de auto-licitație, în volume întregi, cari stau la dispoziția oricui. Ceeace trebuie să relevăm însă (ca un fel de *memento* pentru toate națiunile cari au o imperioasă nevoie de propagandă la răspântiile mondiale) este metoda aplicată în această propagandă de vajnicul profesor Masaryk. Ne-o mărturisește el însuși : *metoda larg și bogat răsplătită a adevărului pur, expus sincer și organic în toate împrejurările*, fiindcă neadevărul, oricât de meșteșugit, putea fi ușor descoperit — spunea dânsul — și atunci cine ar mai fi putut repara greșeala ? Intr'un singur punct găsim că actualul simbol al înțelepciunii politice cehoslovace a ales conștient și voit un motiv de propagandă în detrimentul *altuia*, tot atât de scump compatrioților săi. Reînființarea statului ceh se putea cere, dela cei chemați să spintece „moșiile habsburgice“, prin două genuri de argumentări : 1) pe temeuri de drept istoric, a existat doar, odinioară, înfloritorul regat boem al lui *Gheorghe Podiebrad* ; 2) pe temeuri de drept natural, dreptul popoarelor de a dispune, măcar acum în al XX-lea veac, liber și neinfluențat, de propriul lor destin. Masaryk a ales, cu o luminoasă pătrundere psihologică a lumii contemporane, calea din urmă, calea dreptului natural și motivul e ușor de ghicit printr'o reeditare *tale quale* a regatului boem, înghițit de lăcomia vulturului imperial, idealul său politic ar fi primit o întrupare

parțială, trunchiată. El voia ca noua organizație de stat să cuprindă și pe Slovaci, cari nu făcuseră parte din vechiul regat istoric și, în acest scop, argumentele din urmă îi păreau singure utilizabile cu efectul dorit.

Distincția se dovedi genială. După prăbușirea rușinoasă a militarismului german și a trufiei oligarhice maghiare cele două ramuri ale aceluiaș popor se îmbrățișează, în cald și duios adăpost comun pentru totdeauna și în momentul în care modestul ucenic de potcovar de odinioară se imbarcă, în America, cu onoruri de suveran de astădată, pentru a atinge cât mai în grabă pământul desrobot al strămoșilor săi răsbunați, pe luciul apelor nesfârșite imaginația lui aprinsă va fi evocat, sunt sigur, cu lacrimi în ochi, milioanele ce-l așteptau cu drag și recunoștință fără margini.

Președintele de republică Masaryk intră triumfal în Praga, în Decembrie 1928 și ținându-se seamă de vârsta sa înaintată și de activitatea sa supraomenească din cursul epopeii sângeroase, activitate care i-a cerut o permanentă și uriașă încordare a nervilor, ușor s'ar fi putut presupune că distincția supremă o să rămână pur onorifică, în fel de beatificare în pragul apusului. Dar lucrurile se petrecură altfel. Ostenelile războiului nu întârziară să apară, îngrijorătoare, cu doi ani mai târziu, dar moșneagul le învinse eroic, cu medicamente, am zice voliționale... Căci Masaryk nu-și consideră opera terminată. Iși dădea seama, probabil, că nu e destul să întemeiezi un stat pentru a ți se spune, mai târziu, cu evlavie și grațitudine, că ai „binemeritat dela Patrie“. Printr'o intuiție genială el simți, că valurile pasiunilor crud răscolite în cei patru ani de încăerare fără pereche nu se vor potoli în curând și că, pentru a-l purta prin aceste valuri tulburi, noul stat cehoslovac avea trebuință de-un vâslaș consacrat. Și cine putea fi mai „consacrat“ decât el? A cui povăță putea fi mai irezistibilă decât a sa?

Porni deci cu egală râvnă creatoare, la consolidarea lui, la organizarea lui interioară pe neclintite temelii și la definirea limpede, viabilă, a raporturilor lui cu lumea din afară. Programul nu-i lipsea. Il avea în instinctele primare ale originii sale smerite și din vasta sa experiență ideologică. El purta numele de *de democrație integrală, democrație concepută nu ca o palidă și prudentă orientare teoretică socială, ci ca o atitudine morală, ca un imn înălțător al solidarității naționale și internaționale*. Căci tot Masaryk este celebrul autor al aforismului care susține, că democrația nu este o simplă

doctrină ca oricare alta, ci o poruncitoare *stare de conștiință, care trebuie să determine cu necesitate toate raporturile insului și ale statului cu colectivitatea.*

Programul său a fost realizat întocmai. Ca arbitru diriguitor al curentelor politice din propria sa țară, a admis jocul liber al inteligențelor, desăvârșita libertate de conștiință, mărginindu-și mijloacele de împlânzire a bestiei umane, a exceselor de dreapta sau de stânga deci, la vechea sa metodă verificată: *persuaziunea științifică senină atot biruitoare.* Așa se explică articolele și declarațiile sale cu tâlc din ultimul deceniu, intervenții discrete dar hotărâtoare în făurirea destinelor pacinice ale poporului cehoslovac.

Și tot așa se explică și uriașa cîtorie de așezăminte culturale pentru luminarea serioasă a mulțimilor mari, prin care Cehoslovacia a indicat drumurile înțelepciunii tuturor statelor succesoriale.

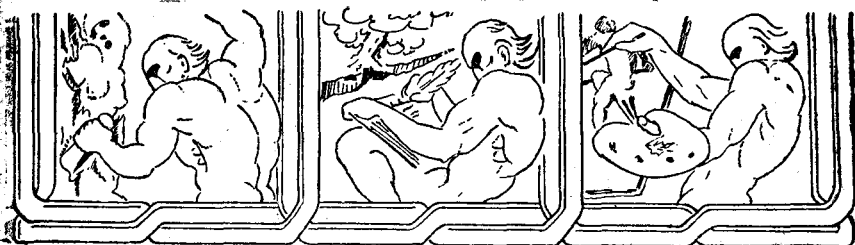
Ce putea să derive din *democrația* masarykiană pentru raporturile statului cehoslovac cu lumea externă e, iarăș, ușor de ghicit: o sinceră și spontană adeziune la toate ideile generoase ale ultimilor zece ani, menite, pe deoparte, să vindece grabnic toate rănilile războiului, pe de alta, să dea umanității înfrigurate noul echilibru sufletesc dorit. Alături deci de încordata vigilență asupra duhurilor sinistre ale trecutului recent din Europa de Mijloc, o vastă colaborare la ideea wilsoniană a solidarității europene și mondiale, la inobilarea rasei omenești prin fecunditatea pozitivă a ideii de pace. Rezultatul acestor străduinți luminoase e cunoscut. Prestigiul extern al republicei aliate e trainic, recunoscut de toți, pe cât de invidiat de unii pe atât de stimat de alții. Și nici unii nici alții nu contestă calitatea lui de factor strălucit în noua constelație de forțe a Europei reorganizate.

De pe această culme măreață a ostnelilor sale din belșug răsplătite, luminoasa figură a moșneagului adorat poate privi, cu duioșie și satisfacție, înapoi... Munca titanică nu i-a fost zadarnică. În oglinda conștiinței sale de om și de cehoslovac se răsfrâng ample realizări epocale. A purtat cu demnitate de mucenic al voinței încordate și al cultului rașionii critice un steag, o credință mistuitoare ca o flacăra puternică. A sporit prestigiul rasei ca nimenea altul și i-a schițat totodată testamentul politic pentru multe decenii următoare. Moartea, care nu acordă nimănu-i îndurare și pe care noi o dorim cât mai tardivă, îl va găsi deci cu candela aprinsă, împăcat, maiestos ca înaintașul său pârjolit pe rug.

N. Buta

Balta.*)

apa mea de baltă
se vrea nou, pe balta înaltă, —
cu razele-ți dogoritoare,
vino, seacă-mă, soare !!!...

Sîngerări.

am singerat, și îndărătnic am vrut
peste răsmerițe crîncene, mut, —
peste năpîrliri fără de număr...

munții, din drumu-mi am vrut,
m'am sbătut,
nebun, să-i strămut
cu opintiri de umăr...

Aeroplan.

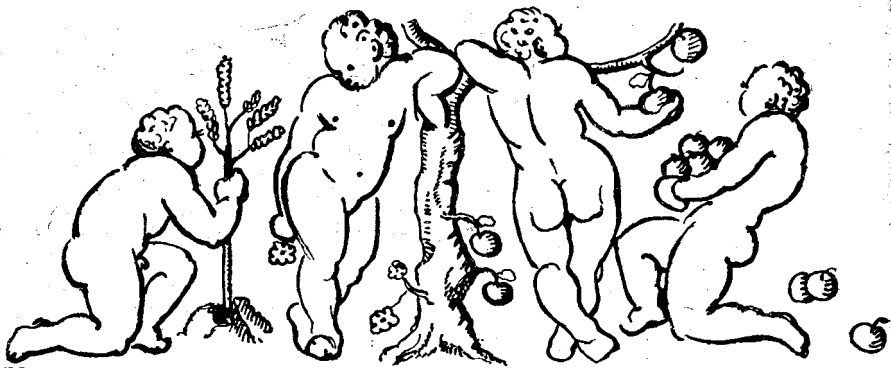
în săgeți de soare mă înghimp...
atît îi merg de-aproape
pe-ale văzduhului ape...

.....
.....

și din azur ca de pe-un nesfirșit olimp, —
cu neastîmpăru-mi iscoditor,
în lacom, desfătarnic sbor
uliți nevăzute-mi taiu prin timp...

A. COTRUȘ.

*) Dintr'un volum ce va apărea în curînd.

Masaryk și România.

Ceeace îndemnă pe Masaryk să se intereseze de România a fost studiul problemelor privitoare la naționalități și, mai mult încă, opresiunea pe care o suferiau în acelaș timp, Slovacia și o parte a poporului român. El avu prilejul de a se convinge despre dovezile acesteia grație legăturilor cu oamenii politici români pe timpul activității sale parlamentare în calitate de membru al delegației austro-ungare. Astfel, în cursul acțiunii sale din străinătate din timpul războiului mondial, Masaryk consideră poporul român ca pe unul din aliații naturali ai poporului ceho-slovac și nu-i uită niciodată interesele lui, în desfășurarea programului său de reorganizare a Europei.

Masaryk fu autorul concepției unei acțiuni solidare a națiunilor subjugate. El avea această concepție de când lucra în Europa apuseană, iar când, în 1917, trecu în Rusia, el dezvoltă această acțiune și-i dădu o mai mare amploare. El se înțelese ușor cu Grabski, reprezentantul intereselor polone și intră în legături cu ambasadorul român de atunci, Diamandi, care apăra cu abilitate interesele românești și care dovedi o pătrundere cu totul particulară a ideilor lui Masaryk. El era, natural, în relații și cu Spalajkovici, reprezentantul regatului sârbesc. Din contactul activ al lui Masaryk cu acești bărbați politici, mai ales cu Diamandi, rezultă făurirea proiectelor concrete, dintre cari cel mai însemnat fu proiectul congresului naționalităților subjugate, care trebuia să fie inaugurat la Kiew în 1917.

Perspicacitatea lui Masaryk rar fu desmințită de împrejurări. El vedea lămurindu-se de pe atunci contururile Micei-Antante a țărilor din Europa Centrală. Instrucțiunile pe cari el le trimise în acest sens colaboratorilor săi constituiesc o dovadă strălucită în această privință.

Dacă ni-se cere o dovadă despre importanța pe care el o atribuia îndeosebi României, n'avem decât să ne amintim că, imediat după sosirea sa la Petrograd, el introduse în programul său o călătorie în România. Când primi invitația Regelui Ferdinand, Masaryk o acceptă bucuros și plecă numai decât, în calitate de șef al rezistenței cehoslovace, în eroica Românie, care, cu forțe supraomenești, ținea piept *choc*-ului concentrat al Puterilor Centrale, cari voiau să reînnoiască, la Mărășești străpungerea frontului dela Gorlice. Distinsul diplomat Diamandi prevăzu importanța politică a călătoriei lui Masaryk în România în urma dezvoltării crescânde a armatei cehoslovace în Rusia și el depuse toate străduințele pentru a o grăbi.

După ce luă toate dispozițiunile cele mai urgente pentru a desăvârși organizația cehoslovacă din Rusia, Masaryk, plecă în România. Acesta fu unul dintre momentele cele mai importante ale revoluției cehoslovace, căci vizita făcută în România însemna că acțiunea revoluționară cehoslovacă era pentru prima dată recunoscută oficial de către puterile beligerante în toată întinderea sa.

Masaryk fu primit în România cu cel mai mare entuziasm. Națiunea cehoslovacă nu va uita nici când atențiunea și sprijinul moral care fu dat, în acest fel, rezistenței noastre.

Intreaga opinie cehoslovacă, în țară și peste frontiere, urmări cu anxietate evenimentele legate de călătorie și știrile despre ea și primirea ce-i fu rezervată lui Masaryk, umplu inimele cehoslovace de sentimentul reconfortant pe care-l trezesc întotdeauna spiritul de solidaritate și sporirea securității. Națiunea și dinastia română și în special Regele Ferdinand, suveran prevăzător, dădură măsura maturității lor politice manifestând credința în steaua națiunii cehoslovace într'o clipă în care nu se puteau nutri încă nădejdi în sfârșitul victorios al războiului.

Călătoria lui Masaryk în România întări credința în victoria finală. Atunci când, în Rusia, cu ocazia călătoriei sale pe frontul de sud-est, Masaryk constată decadența și dislocarea armatei ruse, puternică odinioară, din contră, în cursul călătoriei sale dela Iași la Bârlad și Mărășești el avu ocaziunea de a se convinge de spi-

ritul admirabil și de organizarea armatei române, care brava cu o nezguduită fidelitate molima contingentelor rusești în descompunere. Pentru Masaryk fu mai mult decât reconfortant faptul de a vedea *Hinterland*-ul român admirabil organizat, șireagul de echipagii țărănești militarizate, starea de spirit sănătoasă a trupelor cari tocmai respingeau atacurile concentrate ale dușmanului în bătălia de la Mărășești. Masaryk prinse noi puteri printre soldații comandați de fericitul erou care a fost generalul Grigorescu și el a păstrat foarte vie amintirea petrecerii sale în prima linie, în deosebi în sectorul artileriei de câmp. Comanda pe care o deslănțuia asupra sectorului german, în acea mohorâtă zi de Noemvrie 1917, generalul Grigorescu, comandantul artileriei, în onoarea sosirii pe front, a șefului națiunii Ceho-Slovace, care lupta atunci pe frontul comun, bombardarea pozițiilor inamice cu toate calibrele, au vestit sgu-duitur triumful final al viitoarei alianțe între Ceho-Slovacia și România.

Călătoria lui Masaryk fu rodnică sub multe raporturi. El trata viitoarele eventualități posibile și importante pentru situațiunea armatei Cehoslovace pe frontul de Sud-Est și discută mai ales cu generalul Averescu, pe atunci ministru de războiu, problema instruirii ofițerilor Ceho-Slovaci la Școala de războiu românească, comandată de către generalul Berthelot.

Acesta fu primul act de colaborare militară între Ceho-Slovacia și România și faptul că primii ofițeri de Stat Major cehoslovaci, cari au ocupat mai târziu posturi înalte, au fost instruiți în Statul-Major român, va rămâne ca o amintire prețioasă pentru istoria armatei cehoslovace. Și dacă evenimentele nu au permis, din nenorocire, ca întregul program de colaborare să fie executat, nu e mai puțin adevărat, că atunci s'a pus prima piatră de temelie a solidarității noastre.

Cum am spus mai sus, știrea despre primirea lui Masaryk în România produse o excelentă impresie asupra tuturor Ceho-Slovacilor. Prin atențiunile particulare, de cari se învrednici căpetenia revoluției noastre, se simți onorat fiecare cehoslovac și soldatul nostru își umfla pieptul cu mândrie când alerga spre moarte pentru un viitor mai frumos, patriei sale.

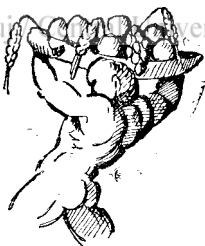
Aceasta înseamnă, pentru Cehoslovacii desmoșteniți, semne de recunoaștere, al revendicațiunilor lor de independență națională.

Sămânța aruncată de Masaryk încolți și cresc.

După congresul de la Kiew al naționalităților subjugate, care reuși, ideea trecu în Occident, unde își găsi cea mai înaltă expresie a sa în memorabila conferință a acestor naționalități din Austria, care avu loc, sub patronajul Italiei, în primele zile ale lunii Aprilie, în anul 1918, în *Capitoliul* din Roma. Bărbatul de Stat și istețul diplomat Take Ionescu, care îl uimise la Iași pe Masaryk prin cunoștințele sale de istorie ceho-slovacă, precum și alți bărbați de Stat, Beneș și Pasici, lărgiră și adânciră ideile de colaborare reciprocă dintre națiunile noastre și aceste idei aveau să se cristalizeze mai pe urmă în mănunchiul politic al Micii Antante, formație, care, singură a supraviețuit dintre toate combinațiile politice din cursul războiului mondial.

Jan Šeba

fost ministru plenipotențiar al Cehoslovaciei la Belgrad, secretar gen. al partidului socialist-național de sub conducerea d-lui Ed. Beneș.

Datoria unei generații.

.... și să punem temelia unei Români-Mari și unite, care în veci are să fie, ca în ea să se înfăptuiască spiritul desăvârșitei democrații și dreptatea socială.

IULIU MANIU: *Discurs rostit la Alba-Iulia, 1 Dec. 1918.*

Asemenea tinerilor greci, cari își terminau jocurile lor celebre cu „jocul torțelor“, trecând cu multă grijă din mână în mână torța aprinsă, pentru a nu se stinge, generațiile ce s'au succedat în viața poporului român, începând cu trezirea conștiinței lui naționale, au purtat cu vrednicie torța luată din mâna celor mai bătrâni, i-au apărat cu jertfe de sânge și suflet pâlpâirea flăcării, adeseori primejduită, încredințându-o mai puternică celor mai tineri până când strădania tuturor a fost încoronată cu lumina strălucitoare a Unirii celei Mari.

Incepând cu cronicarii principatelor și cărturarii veacului al XVIII-lea din Ardeal, cu condeii și sabia pe ambele versante ale Carpaților generații după generații cu îndărătnică persistență au pregătit și determinat realizarea aspirațiilor sacre ale Unirii. Ce a însemnat generația lui Tudor Vladimirescu, Avram Iancu; generația Junimii, alui Kogălniceanu, Brătianu, Haret, a Sămănătorului dincolo; generația lui Șaguna, a Memorandului, a Tribunei, a Luceafărului dincoace? Ce a însemnat generația celor 800.000 de jertfe și generația istorică a Albei-Iulii decât verigile de oțel în lungul lanț al evoluției noastre spre unire și crearea unui rost în lume?

Alba-Iulia, Armata desrobitoare, care se profanează prin veninoase discuții, ce sunt ele decât rezultatele mărețe ale acestei generoase lupte a generațiilor succesive pentru mântuirea deplină?

Trecem deci nepăsători pe lângă aceia cari, din interese mărunte, ignoranță sau calcule politice, își dispută rolul hotărâtor la făurirea României Intregite. Schițându-le un zâmbet din sincera compătimire, preferăm a ne urma drumul înainte și a ne înțelege menirea specifică. Generația nouă este covârșită de importanța rolului ce-i incumbă în momentul de față. Căci vrednicia noastră va fi măsurată în funcție de ce vom ști să adăugăm, când generația unirii ne va ceda locul la izbânda de până acum.

Primul cuvânt l-a spus generația nouă în anul 1926, an de grea încercare pentru generația Albei-Iulii. Solidaritatea ei a fost spartă. Generația aceasta la Alba-Iulia, își luase un angajament, o răspundere, își croise un drum, un ideal: *idealul democrației de-săvârșite*. Șapte ani Ardealul a fost solidar în lupta pentru înfăptuirea acestui ideal național, politic și social. O lume întreagă s'a coalizat împotriva blocului amenințător. Lupta se părea pierdută prin trădarea unora. Atunci s'a văzut minunea reînvierii Ardealului din propria lui cenușe. Ardealul tânăr, în chiote de bucurie, a ridicat steagul părăsit și cu un entusiasm și idealism fără păreche s'a dat cu totul credinței, al cărei credincios preot a continuat să rămână d-l Iuliu Maniu. Cu Ardealul tânăr a dat d-l Maniu bătălia hotărâtoare!

Odată cu victoria țara a primit sânge proaspăt. Organismul întreg s'a înviorat și peste dărâmăturile unei lumi învechite mijesc zorile unui ritm nou. O revoluție lentă dar sigură reîntinerește toate fibrele statului, energii proaspete scutură rugina ce-i împiedeca evoluția. Cele 16 luni de guvernare nu au fost totul, dar începutul s'a făcut și o revenire este exclusă. De aci încolo nu se poate merge decât înainte!

Este oare cazul să ne dărâmăm idolul și să ne înălțăm un nou altar? E primejduit idealul ce ni-l-am însușit în 1926?

În focul luptei un singur gând stăpânește sufletele combatanților: biruința. Indatăce îndoiala s'ar strecura în suflete, victoria ar fi amenințată și noi suntem în toiul luptei. Intrați odată în luptă, nimic nu ne poate opri. O întoarcere ar fi fatală idealului pe care-l servim. Dacă în marea bătălie mici înfrângeri ne sunt hărăzite, solidaritatea neclintită a masselor românești, *pe care le vom ridica la înălțimea cerințelor vremii* — și aceasta este cea mai mare datorie a noastră — ne va fi cel mai puternic îndemn pentru a stăruii un moment mai mult pe poziții, smulgând victoria finală.

Idealul d-lui Maniu și al nostru nu se poate consuma în 16 luni! Acum când o generație nouă îl însuflețește cu spirit nou, cu forță și tinerețe, ar fi lucru laș să-l părăsim. Decepții înregistrăm și noi, fără să ne pierdem credința. Piedecile ne îndârjesc însă mai mult lupta și ne fortifică voința.

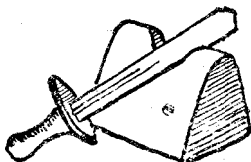
Obiectivul luptei noastre nu este scoaterea din viața politică a partidului liberal. Nimenea nu urmărește „moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu“, să se boteze cu spiritul înaintat al vremii, care trebuie urmat de toți fără șovăire.

Astăzi se sapă temelii adânci — și când brațele zidarilor vor osteni — pe aceste temelii generația nouă, cu suflet nou și energii proaspete, va clădi țara de mâine; va rezista oricare ar fi vânturile și valurile.

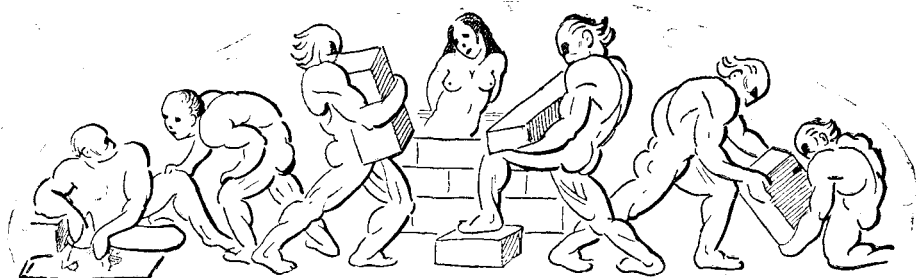
Cine ne va împiedeca să ne facem datoria și să ne urmăm destinul?

I. N. Palade.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mica Antantă Studențească*)

Mica Antantă politică și-a primit consacrară unei forțe vii în viața internațională. Evenimentele au verificat în întregime previziunile marilor ei întemeietori. Dar, născută din preocuparea de a asigura cu puteri unite noua ordine creată de tratatele de pace în Europa centrală, concentrându-și toate eforturile pentru lichidarea integrală a trecutului, Mica Antantă politică a reușit abia să indice perspectivele unui viitor de activitate pozitivă.

Nici nu se putea altfel. În ultimii zece ani, problemele care au agitat viața internațională erau prea multe și atingeau prea de aproape interesele celor trei state, ca miniștrii lor de externe să nu fie absorbiți cu totul în această activitate. Cele mai multe întreveneri ale lor, le-au avut la Geneva sau în alte localități unde se decidea de soarta unor probleme vitale. Întâlnirile anuale, prin rotație, în cele trei capitale, aveau un caracter oficial, iar rezoluțiile consimțite după laborioase consultări, nu-și aveau totdeauna urmarea practică. La Geneva sau la Haga erau altceva decât examinarea situației generale și fixarea unei atitudini comune față de toate puterile; aici se discutau interese ardente devenite imediate, atitudinea unitară era chestiunea de ajutor reciproc. Și, de sigur, că întâlnirea dela Haga, după încheierea celei de a doua conferințe, a fost triumfală; trecutul, din a cărei negare își făcuse o rațiune de existență,

*) Acest articol al d-lui *Gherasim Pinte*a, prețiosul nostru colaborator și unul din întemeietorii *Micei Antante Studențești*, trebuia să apară în preajma recentului congres al studenției universitare din statele succesorale, ținut la Praga. El ne-a sosit însă din Paris cu întârziere, așa încât nu putea să apară decât în nrul 5 al „*Ardealului Tânăr*“. Il publicăm deci acum cu convingerea că lămuririle numeroase ce cuprinde n'au pierdut nimic din actualitatea lor.

era complet înmormântat, cele din urmă și cele mai grele litigii fuseseră lichidate. De acum, activitatea pozitivă, în sensul cel mai larg, de strângere a relațiilor de tot felul între cele trei țări și popoare, trebuie să urmeze, căci din viața-i de zece ani, s'a cristalizat convingerea unanimă, că argumentele existenței Micei Antante nu s'au epuizat. Dimpotrivă.

Între cele trei popoare, cehoslovac, jugoslav și român, în cursul celor zece ani, s'a căutat o amplificare a relațiilor și au rezultat înjghebări menite să secundeze eforturile ministrilor de externe. Dar, dela început, Mica Antantă a Presei și-a luat locul în umbra Micei Antante Politice; în afară, bine înțeles, de propaganda ce o făcea, mai mult întâmplător, prin relatarea evenimentelor de seamă și înserarea întâmplărilor cotidiene, ultimul act al Micei Antante a gazetarilor — Biroul de Propagandă la Wiena — are acelaș scop negativ, pe care l-a servit oficialitatea, de a se apăra împotriva unui trecut doborât, dar cu veleități de renaștere, manifestate în forma propagandei revizioniste. Evident importanța și necesitatea acestei opere nu poate scăpa nimănui, numai cât în ceea ce privește Mica Antantă a Presei, activitatea nu a ieșit un moment din cadrul preocupărilor oficiale.

O altă înseilare a fost Mica Antantă feminină. Intențiuni frumoase, cari se realizează treptat. E suficient să menționăm cele șase burse ce a creat și cari, alături de un număr dublu creat de oficialitate, înlesnesc o temeinică cunoaștere reciprocă.

Deasemenea trebuie să remarcăm institutele create de asociațiile ceho-române, româno-jugoslave și ceho-jugoslave, dintre cari merită, pentru noi românii, o deosebită menționare, Institutul ceho-român. Abatele Zavoral din Praga, care ne face cea mai bună propagandă, prin cursurile de limba română ce a înființat.

Netăgăduit, condiția esențială a cimentării inimii celor trei popoare, este o mai bună cunoaștere reciprocă. Iar aceasta incumbă îndeosebi aceloră, cărora le aparține viitorul: tinerei generațiuni. Ceeace face oficialitatea și celelalte organizațiuni, e desigur, apreciabil, dar nu poate scăpa importanța a ceea ce e capabilă să facă singură, folosindu-se de buna dispoziție generală.

Această datorie de inițiativă proprie o implinește tânăra generațiune, a celor trei popoare, prin Mica Antaută Studentească.

O luat ființă sub auspicii identice ca toate înjghebările din Mica Antantă, ca înseși alianța politică a celor trei state. Repre-

zentanții trecutului odios, reduși la propriile forțe, au crezut de bine să încerce a-și face trambulină revizionistă din Confederația Internațională Studențească, printre ai cărei membri fondatori sunt și Uniunile studențești, cehoslovacă și românească, și a cărei menire este prin excelență pacifistă. Evident se impunea necesitatea unei opuneri categorice acestei acțiuni destructive.

Uniunea Națională a Studenților Creștini români a dat semnalul și a indicat soluția: pentru calamitatea ce se punea la cale la Budapesta, de a angaja sub diferite forme confederația în acțiunea revizionistă, Uniunile popoarelor Micii Antante au hotărât să nu participe la congresul din August 1929, din capitala Ungariei. Studențimea română s'a conformat în tocmai și, în continuare, a luat inițiativa constituirii Micii Antante Studențești.

Conferința a avut loc la Cluj. Un semn de atenție pentru studențimea clujană, ai cărei reprezentanți lansaseră ideea. Un pact a fost elaborat și semnat de reprezentanții celor trei Uniuni. Un pact rezultat din liberul consens al tuturor, de aceea este atât de sincer și preconizează o legătură atât de strânsă. În 25 are loc întâiul congres anual al Micii Antante Studențești, efectuându-se o primă condiție statutară, nu poate fi, prin urmare, superfluă o revenire asupra principiilor „pactului de la Cluj”, dat în publicitate îndată după semnare.

Scopul alianței: o colaborare strânsă și intensă, internă și externă între cele trei Uniuni. Colaborarea internă preocupă în primul rând, urmărind cunoașterea reciprocă a bunurilor materiale și spirituale a celor trei națiuni. Mijloacele: schimb de studenți, schimb de conferențieri, traduceri din literaturile respective, propagandă, concursuri sportive, excursii etc. În aceeași ordine de preocupări s'au hotărât congrese anuale, prin rotație, în fiecare din cele trei țări.

Colaborarea externă vizează atitudinea celor trei Uniuni în Confederația Internațională Studențească și față de celelalte Uniuni în parte. Uniunile Micii Antante își susțin reciproc interesele, combat acțiunea Ungurilor — cărora, între altele trebuie să li se ia oficiul de publicații ale C. I. E-ului, ce li s'a încredințat —, vor zăgăzui valorile pangermanismului, vor lupta pentru despoliticianizarea Confederației, redându-i caracterul de câmp de întâlnire a tinerei generații mondiale în rodnice eforturi pentru pace, și adevărat umanitarism. În fapt, Uniunile cehoslovacă, jugoslavă și română vor continua colaborarea, dar nu necondiționată, cu blocul Uniunilor latino-slave al cărui conducător este actualul președinte al Confederației, președintele Uniunii studenților francezi.

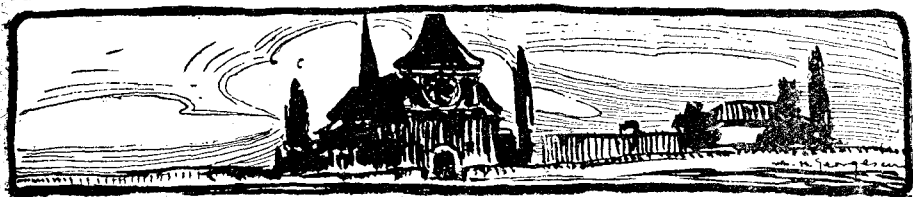
Fără de fiecare Uniune în parte, nici una din cele trei Uniuni cari au semnat Pactul dela Cluj nu vor putea să-și ia un angajament formal fără avizul și aprobarea celorlalte două Uniuni. Această clauză este nouă în raporturile formale dintre cele trei națiuni, dar, tocmai fiind stipulată în sânul tinerimei, poate fi un indiciu grăitor pentru vremurile ce vor veni.

Organele Micei Antante Studențești sunt două: Comitetul executiv compus din șase membri, doi de fiecare Uniune, directorul resortului externelor al Uniunii și unul ales pe un an; comitetul executiv se întrunește trimestrial. Comitetul are un birou, care este condus de fiecare Uniune, prin rotație, câte doi ani. Al doilea organ statutar al Micei Antante Studențești este Congresul Anual. Congresul lucrează în comisiuni, adunările generale având misiunea de a ratifica hotărârile luate de Comitetul executiv și de comisiuni și având mai degrabă un caracter festiv. Pentru a înfățișa natura lucrărilor celor patru comisiuni, vom cita denumirile lor: Comisiunea I.: organizațiile profesionale studențești, organizarea căminurilor, cantinelor și dispensarelor studențești; Comisiunea II.: Planuri și condițiuni pentru excursiile studențești în cele trei țări; Comisiunea III.: Relațiuni / sportive între cele trei Uniuni, concursuri; Comisiunea IV.: Relațiuni culturale. Se discută cu rapoarte întocmite de acasă, se cercetează soluțiunile fiecăreia din cele trei părți și se elaborează rezoluțiuni comune, de natură recomandativă, sau, când pot fi executate în comun, executorie; în acest caz eșalonându-se un program de activitate.

Schițarea ființei, scopurilor și mijloacelor Micei Antante Studențești așa cum derivă din Pactul dela Cluj și cum se va preciza detaliat în regulamentul care a fost încredințat Uniunii române să-l elaboreze și prezinte Comitetului executiv în ședința din 20 l. c., iar în 25 a. l. Congresului, desvăluie, credem, în mod suficient natura alianței noastre. Un plan de activitate practică, dar dincolo de practicitate și prin ea un ideal pozitiv; paralel cu acțiunea de refacere națională internă, a fiecăruia, o acțiune comună a celor trei popoare, renăscute din cenușa unui trecut de nedreptăți pentru cimentarea ordinei de lucruri din această parte a Europei. Tânăra generație se angajază, și ea, pășind pe drumul deschis de înaintași, ca un prinos de recunoștință și recunoaștere a justetei vederilor lor.

Iar pentru noi, românii, prezența noastră în Mica Antantă, are și altă menire, tot atât de importantă...

Gherasim Pinteau.

Pe drumuri de sat.

O scânteie se rupse de celelalte, se învârti o clipă nehotărâtă, apoi se coborî neașteptat în fața bătrânului ferar. Dacă nu l-ar fi usturat arsura, Giurcu, ar fi admirat mișcarea ușoară și elegantă a fărâmei de jar, așa însă a închis ochii, a lăsat ciocanul să se oprească sonor pe ilău și cu o mână pâlnie, a început să sufle cu colțul gurei. Mișcarea era complicată și domolirea durerii întârzia.

În baraca lui neagră, de ferar bătrân, era frig și întuneric, lăsa deci lucrul și ieși.

Salcia dela porțiță se împodobia cu primii mărtișori...

Bătrânul se așeză pe peatra de lângă poartă și privi...

La munte era încă zăpadă, dar cu cât te apropiai de sat, peisagiul se schimba. Înaintea lui, la marginea șanțului, încercau să încolțească primele fire de iarbă. Viața învingea și Giurcu îi surâdea înțelegător.

Era așa de bine să privești. Contractarea îi dispăru de pe față.

Se gândea? Nu, se lăsa numai invadat de imagini, îi trecea pe dinainte satul în toate formele, căci copilăria sa era sat, tinerețea sat, bătrânețea tot sat.

La dreptul vorbind Giurcu observă că aproape nu avuse nici când momente de singurătate în viață. De aceea n'a luat nici când o hotărîre gravă și viața s'a scurs liniștită, după bunul său plac.

Acum era singur și ca firul de iarbă care iese sfios la marginea șanțului, un gând începea să biruiască în Giurcu. Il știa demult. Un timp s'a bucurat de el: îi părea bine că i-a venit. Mai târziu s'a întristat, căci nu-l putea îndeplini și a început să și-l ascundă și sie însuși.

— Da, vom pleca. Măine mă duc la oraș. Știi o casă mică, cu o grădiniță, înconjurată cu stâlpi colorați. Acum avem din ce trăi, mai avem doar câțiva ani...

Imaginile se precipitau. Giurcu se vedea înaintea casei, într'o stradă tăcută, seara, între flori de tabac... Era un miros! Aproape îl simția... Pe drum nu era nimeni, dar de ar fi trecut cineva, ar fi văzut cu mirare pe Giurcu, adulmecând mirosul florilor de tabac, liniștea serii și pacea din grădinița înconjurată cu stâlpi colorați.

...Se vedea împreună cu baba, mergând alături, încet, încet, călcând sărbătorește pe străzile petruite. ...In piață cânta muzica militară...

Nu mai putea, era hotărât. Se sculă deci și trecu în grădină. Baba aduna uscături.

Giurcu surâse.

— Uite, ea nu știe, dar nu mai avem nevoie de acestea... De acum avem altă grădiniță... Babă, babă, dacă ai ști ce știu eu...

Și i-a spus. A început de departe, dar baba a ghicit și nu s'a mirat deloc. Când a auzit planul întreg, s'a ridicat numai, s'a oblit și a zis

— Cum vrei tu...

Lui Giurcu îi era necaz pe babă. Ar fi voit să stea împreună de vorbă, să pună viitorul la cale.

— Cum vrei tu? Bine, bine, babă fără minte, lasă că vei vedea ce știe face Giurcu și atunci te vei minuna, iar el va râde de prostia ta.

Și dimineața a plecat bătrânul cu traista de târgoveț în ploier și cu bucuria în inimă. Lăsa în urma lui satul adormit și-i părea bine. Când a ajuns în deal, s'a oprit să-l mai vadă odată.

— Acum te las, nu se mai poate altfel. Am trăit destul împreună...

De către soare răsare, vârfurile munților erau luminate și un vânt ușor aducea miros primăvărat de pământ nou.

Giurcu lăsă satul, lăsă drumul și o coti la stânga, pe o văli-cică cu ploi. Era mult până la oraș și bătrânul încerca drumul cel mai scurt.

Și a mers, și a mers... Soarele se ridica tot mai sus, era tot mai cald și bătrânul din ce în ce mai obosit!

Trebuia să se oprească undeva. A stat lângă un izvor, la marginea păraului și din traistă și-a deșertat merindea, dar numai începând să mănânce, observă că nu îi e foame...

Chipurile iar nu-i dădeau pace.

— Voiu pleca. Da. Rămâne însă casa și... Au lucrat în ea tata... și moșul...

Era greu. Măncarea nu-i mai ticnea.

— Se pare că nici baba nu prea e bucuroasă...

Stând pe iarbă, bătrânul avea fața îndreptată spre oraș, încet, încet însă, se întoarse spre sat.

Nu-l mai vedea, era departe, pierdut între frunzele plopilor și arinilor.

— În curând vor trece pe deasupra lui primii cocostârci, va veni primăvara... Și în câmp se va coace grâul... Carele se vor întoarce seara mirosind de mireasma fânului nou și sătenii se vor opri înaintea casei...

— Maistăre, un răf. Il faci în noaptea asta?

— E târziu.

— Da-i lună, maistăre, mâine n'am vreme, am fân departe...

— Vino cu el, îl facem noi...

Ochii i s'au umezit și dacă ar mai fi avut lacrimi, ar fi plâns. Intr'un târziu s'a ridicat, s'a uitat peste câmp, apoi a șoptit pentru el: BCU Cluj / Central University Library Cluj

— E târziu. Satul e departe. Trebuie să grăbesc, că mă apucă noaptea pe drum.

O. F. Popa.

Săptămâna teatrului românesc la Paris.

Pe la mijlocul lunii trecute, a fost o săptămână când s'au întâlnit trei piese românești pe afișele teatrelor din Paris. Trebuie să adăugăm însă numai decât, spre a liniști pe cei ce repetă mereu și cu multă dreptate că literatura românească, de orice gen, este aproape necunoscută în Franța, că totul a fost o simplă întâmplare, de nimeni și prin nimic pregătită mai înainte. În orice caz, precum vom vedea, niciun semn nu este care să trudeze o oarecare intervenție conștientă la origina acestui fenomen. Adăogăm o a doua anticipație: elementele acestui fenomen, ca să păstrăm termenul, au, din punct de vedere românesc, o valoare inegală și uneori foarte relativă, încât poate nu sunt motive de prea mult entusiasm. Ne facem o plăcută datorie totuși să stăruiem asupra faptului și să-i relevăm valoarea, oricât ar fi de relativă.

Întâia piesă pe care o vom aminti este într'adevăr românească. Ea a fost scrisă în românește de un autor român și la Paris s'a reprezentat traducerea franceză a piesei. Se pare că autorul, dna *Sarina Cassvan*, are legături cu publicistica franceză. Ne-o spune ziarul *Paris-Presse*, care a dat cel mai frumos sprijin „Artiștilor Asociați” de la Paris pentru lansarea acestei piese românești, intitulată *Măștile Destinului*. Autorul a luat parte la pregătirea spectacolului și a fost de față la premieră. Ziarul numit mai înainte i-a luat un interviu, care a apărut în ajunul premierei. Iată deci câteva împrejurări favorabile pentru un asemenea eveniment, căci la Paris propaganda anticipată este strict necesară pentru reușita oricărei manifestații artistice.

Nu vom vorbi despre piesă, pentrucă aceste însemnări ale noastre nu vor să fie o cronică dramatică. Ne interesează spectacolul ca atare și valoarea lui românească. Deaceea vom spune cu toată sinceritatea că „Artiștii Asociați” de la Paris, dacă și-au însușit într'adevăr acest spectacol, udecă dacă nu autorul

piesei e responsabil de el, ar fi putut găsi împrejurări și mai favorabile, cari să-i asigure un oarecare succes de scenă, poate meritat, piesei. În cazul acesta piesa n'ar fi fost anunțată de mai înainte numai pentru trei spectacole, toate trei de matineu și într'o vreme când seara, la acelaș teatru (*Albert I.*) se reprezenta o piesă a lui Machiavelli primită cu elogii de presă. Căci la matineul-premieră am putut număra abia vre-o 40—50 de spectatori, aproape toți români. Nu știm ce public vor fi avut celelalte două spectacole, dar putem spune că bunii auguri au lipsit, iar presa asemenea a spus prea puțin, aproape nimic, încât ne întrebăm care a fost valoarea spectacolului. E interesant de remarcat că interviewer-ul dnei Cassvan, de la *Paris-Presse*, prevedea că la premieră se va putea vedea „colonia română din Paris”. Adecă numai pe Românii de la Paris i-ar putea interesa piesa unui autor român jucată la Paris?!

De-atunci *Les Masques du Destin* a apărut din nou pe afiș. Inseamnă aceasta că „Artiștii Asociați” vor să îndrepte greșala, sau nedelicatetea de la început? Iată o întrebare căreia i-am dori un răspuns afirmativ.

Al doilea autor român despre care vrem să vorbim e un parizian. Se pare că și dna Cassvan stă în timpul din urmă la Paris, dar dânsa e cunoscută ca scriitoare română, în țară, câtă vreme dl *Matei Rusu* mai puțin. Am cules numele acesta pentru că prea sună românește, dar observăm numai decât că presa pariziană ignorează origina lui românească, deși îi cunoaște adevăratul nume: *Fainsilber*. De altfel dl Matei Rusu s'a grăbit să-și joace piesa, în două spectacole numai, pentru a nu i se reproșa că a imitat piesa cu subiect asemănător a dlui Pierre Dominique, anunțată pe afișul unui alt teatru parizian, după cum ne informează revista de teatru *Bravo*. Remarcăm deci simpla coincidență pe afiș a acestei piese, intitulată *Sfârșitul Lumii*, cu celelalte două piese românești.

Ne grăbim să ajungem la a treia dintre aceste piese, care ea singură ar merita un articol de revistă, deși și de astă dată avem să vorbim de un scriitor român *parizian*.

Acest autor, astăzi mort, se numește *Adolf Orna*. Nu știm câți din țară îl vor fi cunoscut și mai ales câți vor avea oarecari cunoștințe despre opera lui, pentru că la vrâsta deplinei maturități Orna a plecat în străinătate și aici și-a găsit moartea

prematură, dar pentru publicul parizian el este o veche cunoștință. De aceea cronicarii dramatici din marea capitală au scris cu căldură despre el și și-au reamintit întreaga lui carieră literară.

Schița biografică din programul teatrului *Studio des Champs-Élysées*, care i-a montat deunăzi drama postumă *Le Péché*, ne spune că Orna s'a născut la Galați, în 1883. Și-a petrecut tinerețea în țară, făcând publicistică. Debutul literar și l-a făcut tot în țară, tipărind nuvele în diferite periodice românești. Dar numai străinătatea l-a consacrat, pe cât se pare. Nici-o mirare, căci nu e un caz unic. Notița biografică ne spune că Orna a plecat din țară pe la 1913 și a venit mai întâi la Paris. Nu s'a oprit însă de la început în capitala de pe malurile Senei. A plecat la Londra, unde s'a căsătorit. A petrecut mulți ani acolo, căci numai după războiu s'a întors la Paris, unde s'a stabilit de astă dată. Când am spus că Orna e un scriitor român parizian, ne-am întemeiat pe aceeaș notiță biografică, din care aflăm că acest scriitor înstrăinat „a păstrat toată viața o amintire plină de afecțiune pentru „țara românească” și pentru țaranii ei, dar Franței și-a dat dragostea (mais c'est à la France qu'il donna son amour)”.

Orna a scris și în timpul când a fost în Anglia. Atunci a publicat două romane, al căror titlu nu este indicat. Apoi a început să scrie teatru. După ce s'a stabilit la Paris, s'a dedicat cu totul acestui gen literar.

E surprinzător să afli că *Le Péché* este a șasea piesă a lui Orna reprezentată la Paris și întâiele cinci sunt și tipărite. Ele au fost strânse în două volume de Eugen Figuière, un prieten probabil, imediat după moartea lui. Orna a murit la sfârșitul anului 1926, în plină activitate, spune notița biografică, lăsând o însemnată operă inedită.

Aflând de această frumoasă carieră, nu ne mai mirăm de primirea ce i-a făcut ultimei piese montate, atât publicul cât și presa pariziană. Dar trebuie să spunem că și calitățile reale ale piesei justifică succesul ei de scenă. Căci spectacolele *Păcatului* s'au ținut lanț vreme de o lună și mai bine.

Ceeace trebuie remarcat în rândul întâi este împrejurarea că Orna e român nu numai prin origină și prin nume, ci și prin opera lui literară. *Măștile Destinului* a dnei Cassvan e o dramă

cerebrală: o problemă rezolvită ca o ecuație matematică. Autorul însuș spune în interview-ul citat că piesa e „construită geometric”. Amintind acest detaliu de tehnică noi nu vrem să scădem valoarea literară a operei, ci numai să scoatem în evidență deosebirea pe care o socotim esențială, între felul de a lucra al dnei Cassvan și cel al lui Orna. Acesta din urmă duce pe scenă persoane smulse dintr'o realitate dată, bine cunoscută de el atât în amănuntele ei plastice cât și în valoarea lor simbolică. Realitatea aceasta e viața românească și mai ales viața românească de la țară. Căci, să nu uităm, Orna a plecat din țară într'o vreme când se mai simțea încă acțiunea semănătoristă și mai ales s'a format intelectualicește în epoca în care această acțiune era la apogeu. Nu știm la ce publicații periodice a colaborat Orna înainte de a lua drumul străinătății, dar se simte în opera lui de mai târziu influența atmosferei semănătoriste. Dacă n'ar fi să amintim decât isvorul principal de inspirație al lui Orna: satul român și viața lui, și dovada e făcută. Întâia piesă montată la Paris, de un maestru inovator în ale direcției de scenă, dl Gaston Baty, are titlul: *Farsa lui Popa Gheorghe*. Aceasta era în luna Maiu 1922. Cu o lună mai târziu se reprezenta la un alt teatru de avangardă a doua piesă a lui Orna, *Datoria lui Șmil*. Fără a fi citit și fără a fi văzut reprezentate aceste opere, putem spune că avem în ele drame ale vieții românești de la țară. La fel cu *Păcatul*, pe care am putut-o vedea deunăzi într'o montare atât de adecvată, încât nici în țară n'am putea pretinde mai mult.

Studio des Champs-Elysées e un teatru mic cât un salon al unui apartament mijlociu. Spectatorii se simt în intimitate, iar actorii n'au nevoie să țipe ca să poată fi auziți: comunică și ei în intimitate. De aceea încăperea modestă, țărănească, de pe scenă avea proporții veridice, dar avea și culoare reală. Era acolo candela cu icoana Maicii Domnului, atârnată pe unul din pereții albi, atât de caracteristici, ai rasei românești, împodobită în rest cu o farfurie desenată și cu un prosop brodat; era acolo vatra într'un colț și scaunele de lemn sculptate primitiv. Toate elementele caracteristice ale interiorului țărănesc erau sugerate, iar costumele actorilor complectau perfect de bine decorul. Încât publicul parizian a văzut într'adevăr un spectacol românesc transpus în franțuzește. Căci nu numai cadrul, în care

s'a desfășurat această viață românească închipuită, era românesc, ci și felul de a simți și de a acționa al „eroilor”. Drama propriu zisă: dragostea cu păcat dintre un tată și o noră, avea ceva surprinzător, dar impresia aceasta se explică poate și prin împrejurarea că dezvoltarea ei e prea succintă. Cași când autorul s'ar fi temut să nu banalizeze, analizând mai stăruitor diferitele etape ale dramei. Totuși impresia artistică e atât de puternică, încât se imprimă în sufletul spectatorului. Fără îndoială că *Păcatul* lui Orna ar merita să fie cunoscut și în țară. I-ar putea ține bună tovărășie *Năpastei* lui Caragiale.

Spațiul rezervat nu ne permite să lungim discuția, precum am dori să facem. De aceea ne mulțumim, drept încheiere, să repetăm o întrebare sugerată prin chiar începutul acestor însemnări: Cu cât a contribuit această întâmplătoare săptămână de teatru românesc la Paris, la cunoașterea literaturii noastre dramatice din partea publicului francez? Cel mai românesc dintre aceste trei spectacole a fost fără îndoială cel din urmă menționat. Da, dar Parisul spune că Orna i-a dat lui inima sa și piesele lui au fost scrise în franțuzește și reprezentate mai întâi în franțuzește. Cu alte cuvinte: [Parisul îl] consideră pe Orna, ca pe atâția alții, un scriitor francez de origină român. Și literatura dramatică românească, aceea pe care o numim noi așa, îi este tot atât de necunoscută după reprezentațiile lui Orna cât și înainte. În ce măsură putem revendica pe Orna pentru literatura noastră?

Paris, 15 Februarie 1930.

Olimpiu Boitoș.

Tara e pentru democrație. În ultimul timp au avut loc alegerile județene, comunale și municipale. Ele au fost făcute conform noii legi administrative, bărfită de unii, foarte puțin apreciată ca o inovație salutară de cei mai mulți. Cu toate prognosticurile pesimiste, masele de alegători s'au înghesuit în fața urnelor cu acelaș elan de conștiință civică, pe care l-au manifestat în memorabilele alegeri generale din 1918. Deși era vorba de alegeri pur gospodărești (numai dușmanii înverșunați ai democrației le-au dat alt sens) numărul de votanți a fost chiar mai mare. Cine a urmărit polemica aprinsă dintre partidele noastre politice pe chestia reformei aștepta — cum era și firesc — cu o legitimă curiozitate rezultatul acestor alegeri, fiindcă urnele aveau să decidă, dacă concepția profund democratică ce stă la temelia întregii reforme este primită de întreaga obște de alegători cu simpatie și satisfacție, sau este respinsă pur și simplu prin sprijinirea celor ce au combătut-o, și nu cu argumente științifice, cu cea mai mare înverșunare.

Azi cunoaștem rezultatul: autorul reformei, actualul guvern, a intrunit la județe 70%, iar la comune și municipii circa 65% din totalul voturilor exprimate. Și acest rezultat, extrem de îmbucurător pentru orice democrat sincer, a fost atins, — o recunosc chiar și simpli spectatori desinteresăți ai luptei — fără odioasele și înșositoare presiuni brutale de altădată. Fiecare cetățean și-a

exprimat voința în mod liber, fără amestecul „părintesc“ al „stăpânirii“, amestec care ne-a scăzut prestigiul, în trecut, atât de dureros, în fața străinătății. Care este concluzia firească ce se desprinde din acest rezultat limpede? Unul singur și-l subliniem cu o justificată satisfacție. *Tara e pentru democrație, pentru regimul care-i oferă cele mai multe cheazăii în această privință și pentru cultul valorilor acceptate și scoase la suprafață de propria sa voință îndârjită.*

S'a spus de nenumărate ori, că „votul obștesc a fost o pacoste“, că „țărâ-nimea noastră nu este coaptă pentru acest dar nemeritat“ etc. Există vre-un răspuns mai categoric pentru acești calomniatori inconștienți decât atitudinea acestei țărâ-nimi în recente alegeri întreprinse? Există vre-un verdict mai categoric pentru cei ce au neglijat-o ei însăși și prin strămoșii lor, veacuri dearându-l? Nu, fără îndoială. După aceste dovezi de maturitate politică nimeni nu va mai putea să-i arunce, provocător, mânușa.

Zece ani dela moartea lui A. D. Xenopol. Autorul Istoriei Românilor în Dacia Traiană a închis ochii pentru vesnicie la 29 Februarie 1920. I-a închis mai fericit decât alți contemporani ai lui. Marele vis al umirii, încălzit la piept cu atâta pasiune de toți contemporanii lui, și de care întreaga lui operă istorică este plină, el l-a văzut realizat.

Cei zece ani cari s'au scurs dela moartea lui Xenopol au fost o verificare pentru trăinicia operii lui. Din această verificare istoricul și filosoful istoriei, n'au perdut nimic. Marea ediție postumă a Istoriei Românilor, pe care ne-o dă, în condiții atât de excelente, „Cartea Românească”, e o carte indispensabilă pentru orice specialist cercetător al trecutului. Ea este cea dintâiu înfățișare întreagă a dezvoltării neamului nostru. Forma ei clară, documentația uimitor de bogată, spiritul înalt și căldura ei cuceritoare o fac să fie căutată cu plăcere nu numai de specialist ci și de laic. Xenopol săvârșește prin ea o mare operă educativă; miile de studenți și studențe cari umplu astăzi cele patru universități românești la ea trebuie să recurgă, atunci când vreau să arunce o privire mai amplă asupra trecutului nostru.

Prin Istoria Românilor Xenopol și-a ridicat un monument nepieritor înaintea noastră a compatrioților lui; prin sistemul său de filosofie a istoriei a crescut în deosebi în fața streinătății. El face parte dintre cele 3—4 capete filosofice originale pe cari le-a dat neamul nostru. Sistemul lui de filosofie a istoriei, apărut pe la sfârșitul veacului trecut, a atras imediat asupra-i atenția filosofilor străini ai istoriei. Specialiștii streini i-au consacrat studii, l-au menționat în dezvoltarea acestei discipline. Dintre Români a fost studiat de dl Octav Botez, conferențiar la Universitatea din Iași, într'o lucrare critică, apărută acum doi ani. Bineînțeles că după această înfățișare cu un Rickert, Dilthey, Berr puțin rămâne din filosoful nostru. Rămâne însă un nume în dezvoltarea filosofiei istoriei și aceasta e ceva, când ne gândim la puținele nume cari îi stau alături.

O Academie de Arte frumoase cu grad de facultate universitară, așa cum se prevede în proiectul de lege al reorganizării învățământului nostru artistic, care se redactează acum la Ministerul Instrucțiunii, și așa cum a declarat ziarelor d. dr. Valeriu Moldovan subsecretar de stat, va fi fără îndoială un pas înainte în domeniul acestui învățământ prea mult neglijat până acum. Cenușotcă cu visuri împărătești, arta noastră, în acest domeniu de pregătire și de popularizare a ei, a fost tratată ca o fiică vitregă. Școalele de Arte frumoase puțin ajutate, diplomele lor puțin luate în considerare, mai mult de lux decât de valorificare, — au contribuit mult la crearea unei situații care nu mai poate dăinui multă vreme. Acum perspectivele învățământului artistic se prezintă altfel: mai luminoase, mai îmbucurătoare. Se vor crea Academii de Arte frumoase cu două secțiuni: pedagogică și pur artistică. Întâia cu studenți cu bacalaureat, dintre cari pe bază de diplomă de licență și capacitate, se vor recruta profesorii de desen; a doua cu studenți cari vor avea cel puțin patru clase liceale, iar după terminarea ei, vor avea posibilități de specializare într'alt fel de școli. Cursurile la secția pedagogică vor ținea 4 ani; la cea artistică 5 ani. Proiectul reorganizării învățământului artistic se va cunoaște, poate, nu peste multă vreme. Fără a anticipa, cunoșcând doar aceste principii arătate, suntem siguri că noua lege, va aduce îmbunătățiri evidente și îmbucurătoare.

— t. b. —

Romantism și democrație. Poruncile crezului democratic, în sensul lui de astăzi, au fost date lumii de Revoluția Franceză. Pentru ca adevărurile, formulate atât de abstract de Rousseau, să involbureze lumea, să ajungă la

valoarea de astăzi, trebuia botezul de sânge al revoluționarilor francezi; trebuia ca un popor să fi dovedit printr-o energie și generozitate fără egal, cât prețuiește omul când sunt trezite forțele nobile ale sufletului său.

...Și mai trebuia încă ceva: învâlbura, pasiunea, umanitatea, atât de adâncă, a Romanticilor. Iată de ce, acum când se serbează centenarul romantismului literar, suntem datori să ne amintim și de romantismul politic și social.

Romantismul, acest tată bun și atât de generos al secolului al XIX, împotriva căruia se rostesc pe nedreptul atâtea vorbe de ocară, a încălzit la sânul său și acel prunc ajuns astăzi la bărbăție — unii îl învinuiesc chiar de arterioscleroză — care se cheamă Democrație. El i-a dat energia primară; fără de ocrotirea lui ar fi sucombat din primele momente. Era doar cine să-i dosească moartea...

Romantismul a dat Democrației generositățile de inimă, umanitatea fără de care ea n'ar fi învins. Umanitatea aceasta a fost, la început, poate prea accentuată. Astăzi suntem departe de lamentațiile unora dintre romantici. Ele au dat însă democrației puterea unei noi credințe sociale. Fără de această putere nici un ideal social nu străbate.

Asemenea tuturor disciplinelor moderne, așa și democrația își are faza ei romantică și faza ei realistă. Care este spiritul ultimei faze s'a putut vedea atât de bine din prilejul recentei sărbătoriri a lui T. G. Masaryk, venerabilul Președinte al Republicii Cehoslovace, unul din doctrinari cu autoritate universală a democrației realiste. Nu trebuie să dăm însă uitării nici democrația romantică din prima jumătate a veacului trecut. În tot cazul nu trebuie să-i aplicăm meschinul tratament, inventat de neomonarhi-

știi noștri, imitatori servili ai maur-rasismului. (Cf. articolul dlui M. Polihroniade din *Viața Literară*, 2—26 Martie a. c.). E o lipsă aceasta de simț al realităților, de care nici cei mai svăpăiați dintre romantici nu pot fi învinuiți...

Quatre conférences sur la Roumanie. Asociația generală a studenților români din Franța, publică într'un volumaș, cele patru conferințe ținute în cadrele Asociației, de către profesorii *Gaston Jèze* (Reforma monetară în România), *M. Julliot De La Morandiere* (Influența căsătoriei asupra naționalității femeii în România și în legislațiunile moderne), *Emil Sergent* (Relațiunile medicale franco-române) și *Henri Capitant* (Relațiunile juridice între Franța și România.) Numele conferențiarilor sunt cunoscute, așa încât valoarea nici nu mai poate fi discutată.

Conferința profesorului Jèze, stăruie asupra greutăților României în timpul războiului și a sacrificiilor făcute. Arată apoi cum situația financiară mergea din rău în mai rău! Tendințele cari se arată, le caracterizează în modul următor :

„...Această iluzie a fost foarte mare la d. Brătianu, al cărui patriotism e bine cunoscut. El urma politica curajoasă care putea duce la revalorizare, dacă ar fi fost posibilă. D. Brătianu s'a înșelat... Revalorizarea era o absurditate...“ Stabilizarea deci s'a impus, ea a urmat cu schimbarea de guvern. D. Jèze adaugă apoi „Meritul d. Maniu e foarte mare; de a putea reduce cheltuielile și a crea impozite pentru mărirea veniturilor...“

Conferințele d. Sergent și Capitant iau forma unor convorbiri, presărate de o mulțime de amintiri personale. Întâlnești nume și locuri cunoscute din țară.

Conferințele au o pretață de d. Titulescu. Reținem următorul pasagiu, interesant pentru noi :

„In sfârșit, în timpul ultimilor zece ani, numărul studenților români în Franța a crescut. Noile provincii, Transilvania, Bucovina, Basarabia, trimit un mare număr de tineri, pentru a-și face studiile în Franța. Dacă unitatea intelectuală a tuturor Românilor, n'ar fi înfăptuită de mult, acest contact general cu școala franceză ar putea-o crea...“

Problema întinderii culturii franceze în Ardeal și a consecințelor pe care o poate avea, e interesantă. D. Titulescu a schițat-o. Ea însă ar merita o cercetare mai amănunțită. Am semnalat în altă parte că și generația nouă maghiară din Ardeal e influențată de cultura franceză... Pot rezulta de aci consecințe aproape nebanuite.

P.

„Cartea neamului românesc“, cum a dorit-o autorul ei, Istoria Românilor din Dacia Traiană a lui A. D. Xenopol, profesorul universitar care și-a închinat aproape întreagă viața pentru descoperirea, adunarea și selecționarea materialului istoric privitor la români, pentru a redacta cel mai larg monument al istoriografiei noastre, a apărut zilele acestea în al zecelea volum din cea de-a treia sa ediție. Publicată sub îngrijirea dlui I. Vlădescu, de către editura Cartea Românească din București, opera istorică a lui Xenopol, va apărea în 14 volume, plus un volum de note pentru ținerea și punerea la curent a lucrării cu descoperirile din urmă ale istoriei noastre, note necesare îndeosebi pentru întâiele două volume. Astfel, bibliotecile noastre și ale școlilor se vor putea îmbogăți în curând cu această operă demult epuizată, scrisă într'un stil avântat și popular dar res-

pectând adevărul istoric, cu o logică surprinzător de limpede chiar și în părțile mai puțin documentate ale lucrării, unde se cere rectificarea reală prin notele editorului. De-odată cu apariția acestui de-al zecelea volum, s'a amintit și faptul împlinirii a zece ani dela moartea istoricului care a fost sortit să vadă „visul cu ochii“. Cu acest prilej presa a închinat memoriei lui A. D. Xenopol, pagini și articole dintre cele mai calde și mai evocatoare. E bine poate să amintim și acel studiu de vre-o doi ani al dlui O. Botez despre Xenopol ca teoretician și filosof al Istoriei, în care e rezumată concepția istorică a lui Xenopol, care prin diferite articole și în deosebi prin acea faimoasă *Théorie de l'histoire*, a fost atât de mult discutată și apreciată în cercurile istoricilor apuseni. Spirit logic, fin pătrunzător și interpretator al fenomenului istoric, poate mai puțin a cauzalității lui, Xenopol a lăsat în urma sa o bogată realizare istorică, iar pentru limpezimea, cursivitatea și căldura ei, Istoria Românilor din Dacia Traiană, poate fi numită cu drept cuvânt „Cartea neamului românesc“. Noi ardelenii, mai datorăm recunoștință amintirii lui, și pentru acea limpede și combativă adunare și rezumare de documente, din cartea „Teoria lui Reöslor“ cu care a intervenit în mod fericit în discuția atât de mult prelungită a continuității noastre pe aceste ținuturi.

— t. b. —

☪

O veste îmbucurătoare. Domnul Nicolae Tolu, licențiat în litere la Sorbona, diplomat al Școlii de Științe Politice din Paris, actualmente atașat de presă la Legațiunea noastră din Franța, a fost ales membru al „Societății de Istorie Modernă din Franța“.

Ataşatul nostru a fost recomandat ilustrei societăţi de savanţii istorici Henri Hauser şi Louis Eisenmann, profesori de istorie modernă şi contemporană la Sorbona, sub direcţia cărora pregăteşte două lucrări mari asupra istoriei şi civilizaţiei Europei Centrale. Alegerea aceasta e importantă pentru ţara noastră mai ales prin faptul, că d. N. Tolu, având funcţie la Paris, are posibilitatea să ia parte în mod regulat şi efectiv la şedinţe şi dezbateri, iar ca specialist în istoria Europei Centrale va avea nu odată ocazia, fie prin comunicări, fie prin participare la discuţii, să facă cunoscută istoria Românilor din Ardeal, puţin şi de multe ori greşit cunoscută, dacă nu ignorată, chiar în cercurile savanţilor specialişti din Occident. Alegerea aceasta ne bucură şi prin faptul, că ea este din cele mai nimerite. D. Nicolae Tolu nu este numai un istoric bine pregătit ci, în acelaş timp, şi un harnic propagandist al nostru dincolo de fruntarii. Am avut nu odată prilejul să cetim în ziarele din capitala franceză articole dintre cele mai judicioase şi mai documentate asupra relaţiilor noastre culturale şi politice cu Franţa, iar mai nou înregistrăm un nou articol al d-sale, publicat în *Bulletin Franco Roumain*, numărul din Ian. 1930, în care d-sa documentează până la evidenţă că mişcarea regalistă din Ungaria nu este altceva decât o etapă din cunoscutul program revizionist al aristocraţiei maghiare feudale. Il felicităm deci din toată inima pentru distincţia ce i-a fost acordată. (n. b.).

Pentru „Ţara Noastră“. Revista „Ţara Noastră“ organul bătaios al partidului averescan (mult puţin cât a mai rămas) se ocupă, într'unul din numerele sale recente, de „*Ardealul Tânăr*“. Şi ca totdeauna în „insemnările“ sale insinuante, ceceea spune despre noi este de-o admirabilă naivitate, ca să nu zicem mai mult. Susţine, adică, profundul cugetător *Alexandru Hodos*, palidul reflex al d-lui Octavian Goga, că revista noastră nu este altceva decât o simplă contra-facere a „Ţării Noastre“ d-sa făcând lamentabila confuzie între formatul exterior al unei publicaţii şi între conţinutul ei. Faptul nu ne miră de loc. Mistificarea realităţilor a fost şi este în tradiţia desmoşteniţilor vieţii noastre publice, grupaţi în jurul clişeelelor învechite ale numitei reviste, un fel de monologhişti în vid...

Dar înţelegem tactica: autorul insemnării nu ne poate ierta faptul, că revista noastră are un program sincer democratic şi că ne-am ridicat şi ne vom ridica cu toată energia împotriva tuturor imitatorilor gestului mussolinian, imitatori cari s'au înmulţit, în ultimul timp, ca ciupercile după ploaie, în sânul partidului averescan. Şi fiindcă acesta este adevăratul motiv psihologic al însinuării, înţelegem uşor şi dureroasa lipsă de logică dovedită de autor în salturile mortale pe cari le face între regimul Maniu şi între programul *Ardealului Tânăr*, o lipsă ce ne dispensează, dela început de datoria de a-i servi cuvenitele contra argumente.

Red. „Ardealului Tânăr“

BANCA URBANĂ SOC. ANONIMĂ

capital deplin vărsat Lei 50.000,000. Calea
Victoriei Nr. 7 București.

CONVOCARE

D-nii acționari ai Băncii Urbane, societate anonimă, sunt convocați în adunare generală ordinară, pe ziua de 9 Martie 1930, ora 12 din zi, la sediul său din București, Calea Victoriei Nr. 7 ordinea de zi fiind următoarea:

1. Darea de seamă a consiliului de administrație și raportul censorilor pe exercițiul anului 1929.

2. Aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere, încheiate la 31 Decembrie 1929.

3. Descărcarea consiliului de administrație și a comitetului de censori de gestiunea lor.

4. Ratificarea cooptării în consiliul de administrație a d-lor: P. P. Frumuzachi, Sever Dan, avocat Ionel Pop și Ion G. Dumitrescu.

5. Alegerea a 4 membri în consiliul de administrație, în locurile vacante.

6. Alegerea Comisiunii de censori și censori-supleanți.

7. Confirmarea membrilor comitetului de direcțiune.

În cazul când la data arătată nu se va întruni numărul de acționari, reprezentând capitalul cerut de statute, adunarea se va amâna pentru ziua de 16 Martie 1930, în acelaș loc, aceeaș oră, când se va ținea cu orice număr de voturi.

Spre a putea lua parte la vot, d-nii acționari vor depune, conform art. 47 din statute, la cassa băncii, la Banca Caliacra din Bazargic, Banca de credit Dunărean, Silistra, acțiunile ce posedă cu 5 zile libere de data adunării generale ordinare.

Deasemenea vor depune în acelaș termen, și procurile acționarilor, cari nu se vor putea prezenta în persoană.

Consiliul de Administrație